

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

EL VESTIT I LA MODA

Els materials, els mitjans tecnològics disponibles, el clima, les idees socials i religioses i el sentit estètic han influït en la manera de vestir de cada grup humà. Cada cultura ha tingut i té els seus models de vestit propis i característics.

Edat antiga

A la zona mediterrània es vestien amb túniques senzilles de lli o de llana i amb una capa que podia tenir caputxa. Teles amb colors vius o llises amb sanefes i adorns brodats.

Edat mitjana

Importació de robes d'Orient. El vestit és símbol de distinció social. Homes amb calces (pantalons). Dones amb còfies i barrets cònics adornats.

Edat moderna

Luxe i sumptuositat en els nobles. Els burgesos vestien amb elegància però de línia més senzilla que portarà a l'actual vestit convencional maculí (americana, pantalons, camisa i corbata). El vestit femení ha sofert variacions segons les tendències de cada època.

Moda

La manera de vestir ha estat sempre un distintiu social. Els models estàndards han canviat segons gustos i circumstàncies socials, culturals, polítiques i pels costums dels països en cada moment. La moda és el resultat d'aquestes tendències. França, Anglaterra, EEUU han marcat la moda durant molt temps.. Actualment, el vestit reflecteix la diversitat de mentalitats i l'intercanvi de cultures.

ELS PATRONS

El disseny

Per elaborar una peça de vestir cal seguir un procés tecnològic:

Identificació del problema per estudiar les condicions del mercat, època de l'any, moda.

Selecció de la millor idea un cop analitzades les diferents possibilitats.

Projecte o elaboració del disseny de la peça de vestir.

Construcció o confecció de la peça de roba.

Els patrons

El **patró** és la representació gràfica amb les mides de cada una de les parts que componen la peça de vestir que s'ha dissenyat i que s'ha de confeccionar. Les mides depenen del model de referència, del tipus de peça i del destinatari.

Passos a seguir: fer el patró, tallar les peces de roba, cosir, emprovar a una persona o maniquí.

Confecció industrial: patró tipus, patró prototipus i escalat (diferents talles).

És molt important l'ajut de la informàtica en els sistemes de treball i disseny de patrons.

LA CONFECCIÓ

Consisteix a fer les peces de vestir que els modistes han dissenyat prèviament.

Pot ser artesanal (fer un vestit per a una sola persona) o industrial (fabricar moltes peces iguals).

Tot tipus de confecció, un cop fet el disseny, segueix els següents passos:

- Fer els patrons de cada una de les parts del vestit.
- Marcar i tallar les peces de tela a partir del patró.
- Cosir les diferents peces tallades.
- Cosir traus, botons, sivelles, cremalleres i complements.
- Planxar la peça acabada.

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

En la industrial, a més, cal plegar i empaquetar les peces abans d'enviar-les a la botiga.

La confecció artesanal

La peça de vestir es fa segons les mides de la persona que l'ha de portar.

Per fer el disseny es té amb compte l'opinió de consumidor.

Fer els patrons, tallar la roba, cosir (a mà o amb màquines senzilles) i emprovar-la al mateix consumidor.

Un cop acabada s'ha de planxar.

Ho fan els sastres i sastresses que garanteixen l'exclusivitat del model, però es lenta i cara.

Estris, eines i màquines	Funció
Guix per marcar	Marcar la roba
Regle de fusta o plàstic	Dibuixar els patrons
Cinta mètrica	Prendre mides
Tisores	Tallar
Didal	Protecció per cosir
Agulles de cap	Fixar les peces abans de cosir
Planxa i post de planxar	Planxar
Agulla de cosir	Cosir a mà
Màquina de cosir	Cosir a màquina
Maniquí	Emprovar les peces de vestir

La cosida a mà

Aspectes bàsics per cosir amb facilitat:

- Tallar el fil que es preveu que caldrà.
- Enfil·lar l'agulla (introduir el fill per l'ull de l'agulla).
- Estirar el fill que no sobrepassi el que queda.
- Fer un nus en el cap del fil més llarg.

El didal

No és imprescindible. Es col·loca al dit del mig. Necessari si es cus molt i també si la tela és gruixuda. Punta gravada perquè l'agulla no rellisqui.

Tipus de costura

- La **basta**: per ajuntar peces de roba grans perquè no es moguin al cosir, en el moment d'emprovar, abans de fer una vora. Unió feble.
- La **vora**: doblec a l'extrem d'una peça de roba per donar-li l'acabat. Cal que el fil no es vegi.
- El **sobrefilat**: fer punts sobre l'extrem de la roba tallada perquè no es desfili. Punt de sobrefil.

Cosir dues peces de roba

Es poden unir cosint-les pels seus extrems. També es poden sobreposar (butxaques, pedaços). Hi ha diferents tipus de punt en funció de la roba i del tipus d'acabat.

Cosir traus

El trau és un tall que es fa a la roba per passar-hi un botó. Cosit de reforç perquè la tela tallada no es desfili i quedi més fort.

Cosir botons

Perquè el botó quedi ben unit a la roba cal passar el fil pels diversos forats del botó i per la roba.

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

Tipus de punts

- El **punt de basta**: passar el fil d'una manera lineal i contínua per sobre i per sota. Passades de fil curtes o llargues en funció de la resistència.
- El **repunt o punt enrere**: freqüent i consistent per cosir. Començar la passada reculant respecte al lloc on acaba de sortir el fil.
- El **sobrefil**: es fa servir per sobre filar. També serveix per unir dues peces de roba.

LA CONFECCIÓ INDUSTRIAL

La confecció en sèrie

La confecció industrial permet fer moltes peces de roba iguals al mateix temps, per aconseguir un estalvi de temps, mà d'obra i costos. Es fabriquen diferents talles per a la majoria de la població. Es poden retocar parts (vora dels pantalons). Cal fer el disseny i dibuixar els patrons.

A la sala de tall:

- La **màquina plegadora** doblega la peça de tela i en superposa capes fins a un gruix determinat.
- La **màquina de tallar** formada per una taula de suport i capçal tallant que es desplaça automàticament després d'haver tret l'aire d'entre mig de les capes de tela i que talla la tela segons el patró.

Després es cusen les peces una a una amb màquines de cosir ràpides i de gran eficàcia, es fan els traus, es cusen botons i cremalleres. Després es planxen (estirar i allisar), es pleguen (a mà o automàticament) i s'empaqueten.

Noves fibres i nous teixits

Les noves tecnologies permeten fabricar fibres més fines i resistents que la seda (**microfibres**) i filar fils molt primers (**microfilaments**) amb els que es poden teixir gran diversitat de teixits.

Aquestes teles s'utilitzen en vestits d'alta costura i roba interior fina (alta densitat, porus molt petits, impermeable i lleugera). Aquesta roba impedeix el pas de l'aigua, però permet el pas de la suor i el cos està abrigat. Roba i calçat d'esquí i d'alta muntanya.

Els teixits i la seva aplicació

Àmbit d'aplicació dels teixits especials:

Esportiu	Indústria	Espectacle
Roba esportiva Bosses Fundes Pilotes Veles Jaquetes salvavides Ales delta Parapents Tendes de campanya Sacs de dormir Motxilles Anoracs	Vestits per bombers Jaquetes antibales Granotes de treball Tapisseria de cotxes Cordes d'escalada	Telons Decorats Envelats a l'aire lliure Toldos

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

Obres públiques	Medecina
Teles per paviments Teles impermeables	Gases esterilitzades Benes Esparadrap Bates Màscares Teixits per introduir al cos i solucionar problemes. Fil per cosir la carn i la pell en cirurgia.

LA PELL I EL CUIR

La pell i el cuir

La pell va ser el primer material utilitzat per l'ésser humà per abrigar-se. Actualment s'utilitza per a confeccionar peces de vestir, sabates i complements.

Per utilitzar la pell, s'ha de sotmetre a un tractament anomenat **adob**, que li donen unes característiques que la fan aptes per a la confecció i permeten que es conservi. Això converteix la pell en **cuir**.

Aquest tractament elimina les capes sobreres de la pell (exterior o epidermis formada per cèl·lules mortes i interior o endodermis molt greixosa) i conserva la dermis, capa que conté la fibra col·lagen, que estabilitzada, permet conservar l'estructura fibrosa natural de la pell.

La pell és un subproducte de la indústria alimentària, ja que prové dels sacrificis animals en els escorxadors:

- Pells vacunes: vaques, brau, bou, vedella.
- Pells porcines: porcs i truges.
- Pells ovines i cabrunes: xais, ovelles, cabres

El procés d'adobatge

Antigament:

- Molts operaris especialitzats.
- Tractaments manuals.
- Tractaments mecànics.
- Llarga durada, prop d'un any.
- Sempre al costat dels rius, recs o canals

Actualment:

- Moltes fases.
- Procés mecanitzat.
- Ús de productes químics.
- Poca intervenció humana.
- Durada de quatre dies.

- Etapa de ribera

- Requereix molta aigua.
- Eliminació del pel (epidermis).
- Descarnament (endodermis).
- Obrir els porus de les pells seques.
- Eliminació de la sal.

- Etapa de l'adob

- **Adob amb formol**: poc usat. S'obtenen pells molt toves i de color clar.
- **Adob amb oli**: olis de procedència marina. S'obtenen **camusses**, fines, suaus i flexibles
- **Adob vegetal**: amb extractes vegetals. S'obté cuir per a soles de sabates i corretges.
- **Adob amb crom**: el més utilitzat (sals de crom). Dona alta resistència a la temperatura i facilitat per tenyir-se. La pell s'utilitza per a la confecció, sabates i complements.

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

LA MÀQUINA DE COSIR

Història de la màquina de cosir

Va ser concebuda per entrellaçar fils i aconseguir la unió resistent d'un o més trossos de tela. La màquina de cosir i el teler han permès el desenvolupament més gran de la indústria tèxtil. Els primers dissenys es fan en el Renaixement. La primera es construeix en el segle XIX pel francès Thimonier. L'americà Singer en va ser un dels constructors pioners. Es convertirà en una màquina d'ús professional i domèstic (fàcil d'utilitzar, mida reduïda, baix cost). Per a la confecció industrial hi ha màquines per cosir roba, brodar, cosir sabates, fer barrets, cosir botons, etc.

Tipus de punts

- Primeres màquines: **puntada recta de cadeneta simple** (amb un sol fil).
- Posteriorment: **puntada recta de doble repunt** o **puntada recta tancada** (amb dos fils, un de superior i un d'inferior).
- Perfeccionades: **puntada en ziga-zaga de doble repunt** permet fer sobrefils, cosir botons, fer traus, brodats.

Elements bàsics de la màquina de cosir

L'agulla cus entrant i sortint alternativament de la roba, hi deixa el fil per fer la puntada, al temps que la roba avança i queda apunt per a una de nova.

- L'**agulla** es fixa al portaagulles i fa puntades rectes amb un moviment de dalt a baix, i en les de ziga-zaga es desplaça de dreta a esquerra.
- L'**arrossegador de la tela** amb un moviment alternatiu endavant i endarrera fa corre la roba que està subjecta amb un premsateles. Avança quan l'agulla és a la part superior.
- La **llançadora mòbil** es mou amb un moviment circular alternatiu i porta a dins una canilla o bitlla per al fil. Amb aquest moviment el fil de la canilla s'entrellaça per la part inferior de la roba amb el fil de l'agulla i queda feta la puntada.

ETIQUETATGE I CONTROL DE QUALITAT

Les etiquetes dels productes tèxtils

En la fabricació de roba es fan servir fibres naturals, cotó, seda i llana, barrejades amb fibres químiques soles o barrejades. Per això cal indicar de manera clara i abreujada les característiques dels teixits. El consumidor ha de conèixer la composició del producte i les normes de conservació.

Si no es segueixen les indicacions poden passar coses com:

- La llana s'encongeix si es renta amb aigua calenta o si es centrifuga.
- L'alta temperatura de planxa pot danyar les fibres sintètiques.
- El teixit estampat o tenyit es descoloreix si es renta amb lleixiu.

Segons la legislació les etiquetes ha de contenir la informació següent:

- Dades sobre la identificació del fabricant.
- Talla de la peça en nombres o lletres.
- Composició del producte (noms i %)
- Normes de conservació:
 - o Sistemes de rentada.
 - o Tipus d'eixugada.
 - o Tipus de detergent a utilitzar.
 - o Condicions de planxada.

EL DISSENY I LA CONFECCIÓ

Unitat 3

Símbol	Rentada	Tipus de roba
	Rentada i esbandida amb acció mecànica normal i centrifugació normal	Roba blanca, cotó, lli, llençols, tovalloles, etc.
	Rentada i esbandida amb acció mecànica reduïda i centrifugació curta. Ho indica la ratlla a sota.	Roba de punt i fibres sintètiques
	Rentada a mà a una temperatura inferior a 40°	Roba de llenceria
	No es pot rentar	Peces de cuir
	No es pot rentar amb lleixiu	Roba tenyida o estampada
	No es pot planxar amb vapor	Fibres sintètiques
	Neteja amb sec	
	Eixugada a màquina	
	Temperatura màxima de la planxada	

La normalització

Els països avançats són molt exigents amb els productes industrials. Disposen d'uns sistemes de normes, anomenats **sistemes de normalització**, que expliquen les característiques que ha de complir els productes.

Es tendeix a un sol sistema, l'**ISO** (International Standard Organization)

Els instruments de control de qualitat

Les empreses modernes disposen d'un departament de **control de qualitat**, amb instruments de lectura digital i dades informatitzades, per assegurar que els productes compleixen les normes exigides.

Característica teixit	Aparell	Característica aparell
Resistència a la tracció	Dinamòmetre	Estira el fil fins que es trenca i mesura la força per fer-ho
Nombre de fils i densitat	Lents especials amb regles	Observar els teixits i mesurar el nombre de fils.
Gruix dels teixits	Micròmetre	Indica el gruix en centèsimes i mil·lèsimes de mm
Torsió dels fils	Torsiòmetre	Determina la torsió dels fils
Abrasió	Abrasímetre	Mesura la resistència a l'abradió
Solidesa a la llum	Làmpades UV i de xenó	Permeten descolorir per acció de la llum
Solidesa als líquids	Perspiròmetre	Controla la descoloració per suor, aigua de mar, etc.
Permeabilitat	Porosímetre	Reprodueix l'acció de la pluja